

شرق روزنامه

یادداشت

عربستان در لیست سیاه

اردشیر ز اِرعی قنوتای

جنگ یمن و تجاوز نظامی ائتلاف به رهبری عربستان سعودی به فقیرترین کشور عرب که از ماه مارس ۲۰۱۵ میلادی آغاز شد و تا به امروز ادامه دارد را باید در طبقه‌بندی خاصی قرار داد که فراتر از جنگ، هم زمان یک قتل‌عام خاموش هم در جریان است. با روی کار آمدن «ملک‌مسلمان»، پادشاه کنونی عربستان پس از مرگ «ملک‌عبدالله» پادشاه تقریباً متعادل‌تر از خاندان سعودی زمام امور را در دست گرفت و او نیز احتمالاً به‌زودی جای خود را به «محمد بن‌مسلمان»، ولیعهد جوان و پسر خود خواهد داد، رهبران جدید ریاض در حوزه سیاست خارجی مواضع تندروانه و میلیتاریستی را در پیش گرفته‌اند که تهاجم نظامی به یمن به بهانه حمایت از دولت «عبدربه منصور هادی»، یکی از خاکستری‌ترین و دردناک‌ترین بحران‌های منطقه و جهان را رقم زدند.

در یمن و در زیرگوش جامعه جهانی نوعی از قتل‌عام غیرنظامیان و به‌ویژه کودکان در حال انجام است که در نوع خود بی‌سابقه و بسیار سیعانه بوده است. آمارهایی که در گزارشات منابع رسمی سازمان ملل و نهادهای حقوق‌بشری منتشر می‌شود با وجود رعایت نهایت محافظه‌کاری به دلیل نفوذ ژئوپلیتیک عربستان و حامیان خارجی این کشور، به‌خوبی نشان‌دهنده یک امحای دسته‌جمعی بشری در قالب قربانیان نظامی و ده‌ها برابر مرگ غیرنظامیان با مکانیسم تحریم مطلق به‌واسطه سووتغذیه زمَن و گسترش بیماری‌های مرگ‌بار همچون «وبا» است که معمولاً تلفات آن در گزارشات رسمی به‌درستی لحاظ نمی‌شود. به‌همین‌دلیل مقایسه گزارشات رسمی طرح‌شده در سازمان ملل متحد برای اتخاذ تصمیم با گزارشات دیگر از جمله گزارشات نهادهای زیرمجموعه همین سازمان در خصوص بحران انسانی یمن تفاوت و تناقض‌های معناداری را نشان می‌دهد.

در این گزارش به ویران‌سازی تجمعی ده‌ها مدرسه و بیمارستان هم اشاره شده است که بیشترین قربانیان آن کودکان بوده‌اند. هرچند همین گزارش بسیار ضعیف هم کافی بود که بعد از یک سال از گذشت موضوع با طرح پیشنهاد جدید سازمان ملل متحد را مجبور به گنجاندن ریاض در لیست سیاه کند اما با نگاهی به گزارشات دیگر همین سازمان و نهادهای زیرمجموعه آن به‌خوبی نشان داده می‌شود که ابعاد فاجعه ده‌ها برابر آن بوده است. چنانچه در گزارش هم‌زمان «استیون اوبراین»، مسئول بخش عملیات انسان‌دوستانه در سازمان ملل متحد که در همان مقطع زمانی سال ۲۰۱۶ منتشر شد، آمده است که به واسطه حفری در هر «۱۰ دقیقه» یک کودک در یمن به‌خاطر سووتغذیه جان می‌دهد که به مفهوم مرگ روزانه ۱۴۴ کودک و در سال حدود ۲۶ هزار کودک تنها از گرسنگی در این کشور است. هرچند که در یمن به‌واسطه حملات هوایی گسترده و کور صدها کودک کشته شده‌اند اما عمق فاجعه در زمینه تلفات بزرگ کودکان در این بحران در چارچوب اعمال تحریم‌ها و محاصره کامل غذایی و دارویی این کشور است که طبق گزارشات رسمی دیگر هم‌اکنون حدود ۸۰۰ هزار نفر را در ابتلا به بیماری مرگ‌آور با درگیر خود کرده و بیش‌بین می‌شود تا پایان سال میلادی این رقم به بیش از یک میلیون نفر برسد.

بحران یمن فقط یک جنگ نظامی نیست، بلکه یک امحای دسته‌جمعی بشری است که هم‌زمان با نابودسازی زیرساخت‌های بهداشتی و اقتصادی این کشور مصیبت‌زده تبدیل به یک «ژئوساید» تمام‌عیار شده است، متأسفانه سکوت جهانی و همدستی کشورهای غربی مدعی دموکراسی در مشارکت نظامی و محاصره کامل یمن این بحران را به یک پاسازی ملی تبدیل کرده است. اقدام سازمان ملل متحد برای گنجاندن عربستان در لیست سیاه ناقضان حقوق کودک در شرایطی بود که در پیشنهاد اولیه، درخواست ارجاع این پرونده را

به دیوان بین‌المللی لاهه جهت مجازات مسببان جنایت می‌گرد که با رایزنی و اعمال نفوذ ریاض بسیاری از کشورها ازجمله هلند به عنوان یکی از پیشنهاددهندگان پس از پس‌گرفت درخواست خود که به همین اقدام حداقلی رضایت دادند. بدون تردید در بحران یمن دست هیچ‌کدام از دو طرف جنگ پاک نیست و در گزارش به طرف دیگر هم به عنوان مسئول این جنایات اشاره شده است اما حتی در این گزارش تقلیل‌یافته نیز تنظیم‌کنندگان به‌اجبار واقعیت عینی با تمرکز بر مسئولیت عربستان

قوی و هسته‌ای نخواهد شد. برخی از تحلیل‌گران معتقدند ترامپ آنچه را که در چارچوب جنگی روانی است، می‌گوید. دعوت او از خبرنگاران برای حضور در مراسم شامی که در پایان اظهارات وحشتناک مطرح شد و جزّ برنامه مراسم نبود، به این مناسّت که می‌خواست این پیام را به مردم آمریکا و جهان برساند. اما برخی دیگر از تحلیل‌گران می‌گویند مسئله جدی است و دونالد ترامپ بی‌پروا و جنگ‌طلب است؛ به‌ویژه بعد از اینکه بسیاری از منتقدانش گفتند ترامپ فقط زبان درازی دارد و تهدید می‌کند و عمل نمی‌کند. وضعیت اعراب اکنون مثل شاهدان دروغین با مترسک‌ها به قول برادران مصری‌مان هستند یعنی تصمیم‌گیرنده نیستند، بلکه ابزار دست برخی شده‌اند که به آنها دستور می‌دهند و برایشان تصمیم می‌گیرند و آنها با برخی از این اعراب زبانه آتش این جنگ‌ها خواهند شد و بهای آن را خواهند پرداخت و هزینه‌هایش را پوشش خواهند داد. چه چیز جدیدی دراین‌باره وجود دارد؟

نگاه

در خاورمیانه چه خبر است

قراردادهای خرید موشک و تجهیزات نظامی و ایجاد نیروگاه‌های هسته‌ای صحبت این روزها در خاورمیانه شده است. این ملک سلمان بن عبدالعزيز، پادشاه عربستان، است که از قرارداد خرید موشک‌های اس ۴۰۰ روسیه در سفرش به مسکو خبر داد و این آمریکاست که از موافقت فوری‌اش با فروش سامانه‌های موشکی تاد به عربستان خبر داده و قبل از آن نیز رجب طیب اردوغان از امضای قراردادی برای خرید موشک‌های پیشرفته از روسیه سخن گفته بود. دقیقاً چه اتفاقی در حال رخ‌دادن است؟ آمریکا و هم‌پیمانانش برای منطقه چه در سر دارند؟ چرا این حجه تلسلیحاتی فشرده و چرا در این زمان آن هم بعد از اینکه تروریست‌ها در سوریه و عراق در آستانه نابودی هستند؟ آیا آرامش و ثبات و دوری از جنگ‌ها و تنش روانی و مشکلات اقتصادی برای چند ماه یا چند سال بر منطقه و ساکنانش حرام شده است؟

این جنگ است و ما جواب دیگری نداریم. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، اخیراً و در زمان فراخواندن فرماندهان نظامی و همسرانشان به صرف شام در کاخ سفید خبر این جنگ را به ما داد. سؤال دیگری هست که باید آن را مطرح کنیم: اگر جنگ نزدیک است ابتدا از کجا آغاز خواهد شد؟ از ایرانی که به حمایت از «تروریسم» و «برهم‌زدن ثبات منطقه» متهم شد یا از کره‌شمالی که ترامپ در

سخنرانی‌اش در مجمع عمومی سازمان ملل گفته بود اگر لازم باشد این کشور را کاملاً نابود خواهد کرد. روزنامه واشنگتن‌پست نوشت که مشاوران ترامپ دنبال استراتژی جدیدی علیه ایران برای پایان‌دادن به بلندپروازی‌های هسته‌ای و عملکرد آن هستند. جواب به‌تنهایی در دست ترامپ و مشاوران ارشدش است. ما پیش‌بینی می‌کنیم احتمالاً ترامپ وارد دو جنگ علیه دو کشور قوی و هسته‌ای نخواهد شد. برخی از تحلیل‌گران معتقدند

ترامپ آنچه را که در چارچوب جنگی روانی است، می‌گوید. دعوت او از خبرنگاران برای حضور در مراسم شامی که در پایان اظهارات وحشتناک مطرح شد و جزّ برنامه مراسم نبود، به این مناسّت که می‌خواست این پیام را به مردم آمریکا و جهان برساند. اما برخی دیگر از تحلیل‌گران می‌گویند مسئله جدی است و دونالد ترامپ بی‌پروا و جنگ‌طلب است؛ به‌ویژه بعد از اینکه بسیاری از منتقدانش گفتند ترامپ فقط زبان درازی دارد و تهدید می‌کند و عمل نمی‌کند. وضعیت اعراب اکنون مثل شاهدان دروغین با مترسک‌ها به قول برادران مصری‌مان هستند یعنی تصمیم‌گیرنده نیستند، بلکه ابزار دست برخی شده‌اند که به آنها دستور می‌دهند و برایشان تصمیم می‌گیرند و آنها با برخی از این اعراب زبانه آتش این جنگ‌ها خواهند شد و بهای آن را خواهند پرداخت و هزینه‌هایش را پوشش خواهند داد. چه چیز جدیدی دراین‌باره وجود دارد؟

سازمان‌ها بر خصوصی‌ترین اطلاعات افراد خبر داد. تاوان این افشاگری‌ها، رانده‌شدن از خانه و زندگی‌کردن اجباری در پایتخت روسیه است. اسنودن در گفت‌وگویی مفصل با اشپگل آنلاین که مطلب پیش‌رو ترجمه بخشی از آن است، روند نظارت‌های گسترده سازمان‌های اطلاعاتی را شرح می‌دهد و از دستاوردهای افشاگری‌هایش می‌گوید. او همچنین به شایعاتی که درباره ارتباط او با دولت روسیه در گرفته هم پاسخ می‌دهد. بسیاری خواسته‌اند با انگ ارتباط با روسیه، اهمیت و ارزش کاری را که او کرد زیر سؤال ببرند. اما او همچنان نماد دفاع از آزادی‌های مدنی است و البته هم‌زمان در تعقیب‌وگریز.

❧ **آیا دست‌کم می‌پذیرید برخی اطلاعاتی که منتشر شدند به جانپیکاران و دولت‌های یابی در یادگرفتن نحوه کار آژانس‌های اطلاعاتی کمک کرد؟**
نه، این بیشتر دستاویز خوبی برای دولت‌هاست. معیار آنها در طبقه‌بندی اطلاعات این است که فلان اطلاعات در صورت افشاشدن به جامعه آسیب می‌زند. من برنامه ناهاری در یک کافه افشا کردم که طبقه‌بندی «خیلی‌محرمانه» دارد. شوخی نمی‌کنم.

❧ **اما فایل‌های افشاگری شما شامل اسرار واقعی، برنامه‌ها و تکنیک‌ها هم بودند.**

من سال ۲۰۱۳ با پیش گذاشتم. حالا سال ۲۰۱۷ است و به‌رغم درخواست کنگره و به رغم بیش از دو سال تحقیق، هرگز نتوانسته‌اند هیچ آسیبی را نشان دهند. حتی مایکل راجرز، رئیس ان‌اس‌ای، گفت: آسمان به زمین نیامده، ما همچنان کارمان را انجام می‌دهیم. بله، این افشاگری‌ها مخرب بود اما زندگی همچنان جریان دارد.

❧ **چرا افکارگاری مثل شما زیاد نیستند؟ آیا می‌ترسند آخر و عاقبت‌شان به روسیه ختم شود؟**

پاسخ بدبینانه‌ای برای این سؤال وجود دارد. مردم فکر می‌کنند اگر گرفتار شوند عواقب سختی در انتظارشان است. اما پاسخی خوشبینانه هم در کار است. رویدادهای سال ۲۰۱۳ به سروس‌های اطلاعاتی فهماند که دفعه بعد ممکن است نوبت آنها باشد.

❧ **به نظر ما نسخه بدبینانه به واقعیت نزدیک‌تر است.**

فکر کنم ترکیبی از جفت این‌هاست. به فایل‌های Vault7 که ویکی‌لیکس منتشر کرده نگاهی بیندازید. این افشای بی‌سابقه اطلاعات بسیار حساسی بود که قطعاً از سروس‌های داخلی خود سازمان سیا درز کرده بود. ماهه‌ا از این افشاگری گذشته اما هیچ‌کسی هم بازداشت نشده است. از این اتفاق دو درس می‌توان گرفت: اول اینکه، کاملاً مشخص است که افشای سروس‌های اطلاعاتی همچنان بسیار آسان است. و دوم اینکه، از آنجا که این افشاگری کار من نبوده است، مشخص است که افراد دیگری مثل من هنوز هستند.

❧ **حتی اگر دامنه عمل آژانس‌های اطلاعاتی در آینده محدود شود، مردم بی‌هیچ مزد و مننی میزان گسترده‌ای از اطلاعات‌شان را به شرکت‌های خصوصی مثل فیس‌بوک، گوگل، یوتیوب و اینستاگرام می‌دهند. آیا نباید بپذیریم که وارد عصر شفافیت کامل شده‌ایم؟**

من ماهانه در دانشکده‌ها صحبت می‌کنم و به این عقیده رسیده‌ام که نسل جوان درواقع بیشتر از سن‌سال‌دارها به حریم خصوصی خود اهمیت می‌دهند. به این دلیل ساده که آنها مدام اطلاعات‌شان را به‌طور داوطلبانه به اشتراک می‌گذارند.

❧ **بااین حال هنوز حجم زیادی داده وجود دارد که می‌تواند مورد استفاده یا سوءاستفاده قرار گیرد.**

حق با شماست، بدون اینکه واقعاً بحثی کرده‌باشیم به این نتیجه رسیده‌ایم که این دنیای غول‌آسای احزاب سوسوم می‌توانند تاریخچه و سوابق کامل فعالیت‌های خصوصی‌شما را در اختیار داشته باشند. درعین‌حال، ما شاهد شبکه جدید سیاست‌ها و قدرت شرکت‌های بزرگ هستیم. جایی که چهره‌های اقتصادی می‌آیند و درباره موضوعاتی مثل اقتصاد و برنامه‌های اشتغال و آموزش بحث می‌کنند، یعنی موضوعاتی که معمولاً محور بحث سیاست‌مداران بود.

❧ **به‌نظر‌تان قابل قبول است که مقامات و شرکت‌ها برای مبارزه با جرم، تروریسم و نفرت با هم همکاری کنند؟**

یک شرکت هرگز نباید وظایف یک دولت را برعهده بگیرد. آنها اهداف به‌کلی متفاوتی دارند و عبور از این خطوط عواقب ناخواسته‌ای ایجاد می‌کند با هزینه‌هایی پیش‌بینی‌ناپذیر. البته شرکت‌ها می‌توانند در رسیدگی به تحقیقات تروریستی به دولت کمک کنند. ولی برای مثال برای دیدن سوابق شرکت‌ها باید قاضی را متقاعد کنند. فکر کنم درست همین جاست که اوضاع خطرناک می‌شود، زمانی که می‌گوییم: گوگل، حالا شما که‌خدای اینترنتی، تو تصمیم می‌گیری که قانون چه باشد.

❧ **همه اینها از واقعیت هم دور نیست.**

و بعداً می‌بینیم بنیان‌گذار و مدیرعامل شرکت فیس‌بوک قصد دارد در دوره بعدی انتخابات ریاست‌جمهوری شرکت کند. آیا می‌خواهیم شرکتی که بزرگ‌ترین رسانه اجتماعی روی زمین است و جاه‌طلبی‌های سیاسی واضحی دارد، شروع کند به تصمیم‌گرفتن درباره اینکه کدام حرف سیاسی مجاز است و کدام نیست؟

❧ **صحبت جاه‌طلبی‌های سیاسی شد: آیا توضیحی برای دخالت بی‌جای آژانس‌های اطلاعاتی در انتخابات دموکراتیک داری؟**

فکر می‌کنم این اتفاق همیشه می‌افتاده است. نکته درخور توجه این است که این اتفاق‌ها امروزه علنی‌تر شده است. مثلاً اسناد فاش شده به ما می‌گویند ایالات‌متحده در طول قرن گذشته در انتخابات‌ها مداخله کرده است. هر دولتی که یک سازمان اطلاعاتی داشته باشد تلاش می‌کند همین کار را بکند. در واقع خیلی تعجب می‌کردم اگر آلمان استثناً می‌بود. البته احتمالاً به نحو مؤدبانه‌تر و خفیف‌تری. ولی فکر کنم در اینجا به‌خصوص به روسیه اشاره داری، این‌طور نیست؟

ادامه در صفحه ۱۲

❧ **مقامات آلمانی می‌گویند اگران اس‌ای وسپانودند آنها چشم‌وکوش بسته بودند.**
البته، آلمان ممکن است ملل ایالات‌متحده نباشد که سالانه چیزی حدود ۷۰ میلیارد دلار برای برنامه‌های اطلاعاتی ولخرجی می‌کند. ولی آلمان کشور خیلی ثروتمندی است. در سال ۲۰۱۳، آنها حدود نیم میلیارد یورو خرج بی‌ان‌دی کردند. حالا چیزی حدود ۳۰۰ میلیون یورو بیشتر هزینه می‌کنند. وقتی این موضوع را در کنار این واقعیت می‌گذارید که سیستم آموزش عمومی آلمان همین حالا یکی از بهترین‌های جهان است، به این نتیجه می‌رسید که پایه فنی مستعدی در آلمان دارید.

❧ **در برلین، کمیته تحقیق ان‌اس‌ای در پارلمان سه سال‌ونیم صرف اثبات همکاری بین ان‌اس‌ای و بی‌ان‌دی کرد. گزارش نهایی می‌گوید شما به این دلیل برخلاف قرار اولیه به عنوان شاهد احضار نشدید، که در کنار دلایل دیگر، پناهندگی در آلمان از شروط شما بوده است.**

دروغ است. من هرگز و هیچ‌زمان پناهندگی را به عنوان یک شرط مطرح نکردم. فکر نکنم هیچ چیزی داشته باشیم که در آن از کلمه پناهندگی استفاده شده باشد.

❧ **پس درباره این موضوع که همه جا پخش شده است چه توضیحی دارید؟**
سیاست. موضوع عمومی اکثر احزاب مشارکت‌کننده در تحقیق این بود

که اجازه ورود مرا به آلمان ندهند تا دل کاخ سفید را به دست بیاورند. ولی وقتی معلوم شد آمریکا علیه مردم سرتاسر جهان، ازجمله آلمان نظارت‌های غیرمجازی صورت داده و در ماه‌های بعد شواهد بیشتر و بیشتر شد، این موضع دیگر مقبولیت خود را از دست داد و ناگزیر شدند تحقیقات بیشتری بکنند. در این مرحله، عقاید سیاسی سنتی اکثریت از تشویق کردند شیوه‌ای به کار گیرند که طی آن نگذارند تحقیقات به نتایج بی‌اندازه شرم‌آور منجر شود. و درعین‌حال می‌گفتند وعده‌های داده‌شده به کاخ سفید بالاترین قانون آلمان است. مهم نیست نظر شما درباره آنها چیست ولی سیاست‌مداران احمق نیستند، و به گامد آن‌ها می‌دانستند که تنها توجیه برای چنین نتیجه ناخوشایندی این ادعا بود که آنها انتخاب دیگری نداشته‌اند. بنابراین بحث تقاضای پناهندگی را از خودشان درآوردند. مورخان ممکن است تحت تأثیر قرار نگیرند، اما در لحظه به کار می‌آید. و در سیاست امروز، بیشتر اوقات مهم همین «در لحظه» است.

❧ **شما بخشی از گزارش نهایی تحقیق را خواندید. نظراتان چیست؟**

همه ما خیلی امیدوار بودیم که این تحقیق نتیجه قابل اتکایی داشته باشد، که یک تحقیق واقعی باشد. اما گزارش احزاب اکثریت ناامیدکننده است. برایشان مثل یک تمرین نوشتن خلاقانه بود. مردم آلمان از سیاست‌های نظارتی آنها عصبانی بودند و آنها هم باید کاری می‌کردند. ولی این آن چیزی نبود که مخالفان سعی داشتند قهرمانانه انجام دهند، یعنی سر دربیابوند که واقعاً چه اتفاقی در جریان است، مسئولیت‌پذیری را بالا ببرند و نهایتاً فعالیت‌های این سروس‌های اطلاعاتی را در راستای قانون شکل دهند. به جای همه این‌ها سیاست‌مداران به این نتیجه رسیدند: بهتر است قانون را لگ‌وگشادتر کنیم که سروس‌های اطلاعاتی دیگر آنها را زیر پا نگذارند.

❧ **ما شاهد شبکه جدید سیاست‌ها و قدرت شرکت‌های بزرگ هستیم، جایی که چهره‌های اقتصادی می‌آیند و درباره موضوعاتی مثل اقتصاد و برنامه‌های اشتغال و آموزش بحث می‌کنند، یعنی موضوعاتی که معمولاً محور بحث سیاست‌مداران بود.**

❧ **و بعداً می‌بینیم بنیان‌گذار و مدیرعامل شرکت فیس‌بوک قصد دارد در دوره بعدی انتخابات ریاست‌جمهوری شرکت کند.**

نه اصلاً. فکر می‌کنم ما در مقام جامعه پیشرفته‌های زیادی داشته‌ایم. ما از ریاضی و علم استفاده می‌کنیم تا بر سواستفاده‌های دولت حد بگذاریم.

❧ **منظورتان رمزگذاری ارتباطات‌مان است؟**

جیمز کلپر، رئیس سازمان اطلاعات ملی آمریکا، پیش از بازنشستگی گفت که من یک رمزگذاری را هفت سال جلو انداخته‌ام. این حرف را نوعی توهین می‌گرفت، اما من آن را نوعی تعریف در نظر گرفتم. ما شاهد پویایی‌هایی هستیم مثل رمزگذاری «اند تو اند» که خودبه‌خود فعال شده است حتی لازم نیست درباره‌اش فکر کنید. پیش از ۲۰۱۳، اکثر سایت‌های خبری حتی نمی‌دانستند رمزگذاری چیست. حالا تقریباً هر روزنامه‌نگار حرفه‌ای قادر به رمزگذاری است.

❧ **ولی تروریست‌ها هم از این رمزگذاری‌ها استفاده می‌کنند.**

فرض کنید سه تروریست در یک شهر دارید، یکی از لپ‌تاپ استفاده می‌کند و هوایم‌ای بدون سرشنش‌ن او را هدف می‌گیرد، دیگری از یک موبایل استفاده می‌کند و هوایم‌ای بدون سرشنش‌ن او را هدف می‌گیرد. آن طرفی که پیام‌هایش را روی کاغذ می‌نویسد و به پسرعموش می‌دهد تا با موتورسیکلت به مقصد برساند هرگز هدف هوایم‌ای بدون سرشنش‌ن قرار نمی‌گیرد. آنها می‌توانند خیلی سریع دو دو تا چهارتا کنند. آنها نیازی به اشپگل ندارند، نیازی به من ندارند که به آنها بگویم چه کاری موفقیت‌آمیز است و چه کاری نیست.

❧ **آقای اسنودن، چهار سال پیش، شما از اتاق هتلی در هنگ‌کنگ ویدئویی به سرتاسر جهان ارسال کردید. آن لحظه آغاز بزرگ‌ترین افشای داده‌های اطلاعاتی در تاریخ بود. امروز ما در اتاق هتلی در مسکو نشسته‌ایم. شما نمی‌توانید روسیه را ترک کنید چون ایالات‌متحده حکم بازداشت شما را صادر کرده است. در عین حال، ماشین نظارت جهانی سروس‌های اطلاعاتی همچنان می‌تازد، چه‌بسا تندتر از همیشه. آیا همه این‌ها ارزش را داشت؟**

جواب من این است: بله. به اهدافی که داشتم نگاه کنید. من سعی نکردم قوانین را تغییر دهم یا این ماشین را کند کنم. شاید باید این کار را می‌کردم. منتقدانم می‌گویند به قدر کافی انقلابی نبودم. ولی فراموش می‌کنند که من محصول همین سیستم‌ام. من پشت همان میزها کار کردم. آن آدم‌ها را می‌شناسم و هنوز هم تا حدودی به آنها ایمان دارم. و به اینکه این سروس‌ها می‌توانند اصلاح شوند.

❧ **اما همان آدم‌ها امروز شما را بزرگ‌ترین دشمن خود می‌دانند.**

من در نبرد شخصی‌ام قصد نداشتم ان‌اس‌ای یا سیا را نابود کنم. حتی فکر می‌کنم اگر این نهادهای خود را محدود کنند به تهدیدهای واقعه‌مهمی که با آنها روبه‌رویم و اگر از وسایلی استفاده کنند که مستلزم حداقل دخالت در زندگی مردم باشد، می‌توانند نقش مفیدی در جامعه ایفا کنند. آدم مگس‌هایی که روی میز شام نشسته‌اند را که با بمب اتم هدف قرار نمی‌دهد. همه این را می‌فهمند غیر از سروس‌های اطلاعاتی.

❧ **چه چیزی به دست آوردید؟**

از تابستان ۲۰۱۳ به این‌سو، مردم چیزی را می‌دانند که تا آن زمان دانستش ممنوع بود. اینکه دولت ایالات‌متحده می‌تواند هر اطلاعاتی از ایمیل گوگل شما بردارد و اگر شما آمریکایی نباشید و مثلاً آلمانی باشید حتی نیازی به حکم قانونی هم ندارند. وقتی بحث رعایت حقوق اساسی انسان پیش می‌آید، دیگر شما اجازه ندارید بین شهروندان خودتان و شهروندان دیگر کشورها تبعیض قائل شوید. امروزه نه‌تنها ایالات متحده، بلکه بیشتر کشورها بیش‌ازپیش چنین می‌کنند. من می‌خواستم این شانس را به مردم بدهم که تصمیم بگیرند حد و حدود این نظارت‌ها تا کجا باید باشد.

❧ **شما سیستم نظارت بر توده‌های مردم را نقض قانون خواندید. ولی تا جایی که ما می‌دانیم تاکنون حتی یک فرد مسئول هم به زندان نیفتاده است.**

برای همین من آن را قانون محرمانه می‌نامم. این فعالیت‌های ان‌اس‌ای غیرقانونی بود. در یک دنیای عادلانه افرادی که اجازه چنین برنامه‌هایی را صادر می‌کردند باید اکنون در زندان به‌سر می‌بردند. منظورم، برای مثال، تخلف‌ها و تخطی‌های بی‌شماری است که پارلمان آلمان در بررسی قانون جی ۱ وجود آنها را تأیید کرد.

❧ **قانونی که حق دسترسی سروس‌های اطلاعاتی را به تماس‌های تلفنی یا ایمیل‌های فرد در موارد تحت پوشش قوانین محرمانه ارتباطات و پست محدود می‌کند.**

اما به‌جای مجازات، به جای استعفا، به‌جای تغییر این فعالیت‌های جاسوسی، همه آنچه به دست آوردیم یک قانون جدید بود که می‌گفت هیچ‌کدام از این‌ها عیبی ندارد.

❧ **تعجب کردید وقتی متوجه شدید سازمان اطلاعات خارجی آلمان، بی‌ان‌دی، «دوستانی» مثل نخست‌وزیر اسرائیل را زیر نظر گرفته بود یا چهار هزار «گرتینگ» دارد که فقط روی ایالات‌متحده متمرکزند؟**

تعجب نکردم، ناامید شدم. در واقع اوضاع فرانسه هم مثل آلمان و دیگر کشورهایی از این دست است. وقتی بحث جاسوسی اقتصادی، سوءاستفاده‌های دیپلماتیک و نفوذ سیاسی پیش می‌آید، همه کشورها فقط خواهان قدرت بیشتری‌ند.

❧ **هدف اصلی این نظارت‌ها جلوگیری از حمله علیه کشور‌هایمان است. به لحاظ اصولی، هیچ چیز اشتباهی در کار نیست.**

ما هیچ سند و مدرکی نداریم که ثابت کند این برنامه‌های نظارت جمعی حملات تروریستی را متوقف می‌کند. ولی اگر شما نمی‌توانید سلول‌های تروریستی را که به کمک این اقدامات کشف شده‌اند به ما نشان دهید، چرا همچنان می‌گویید این اقدامات کاملاً ضروری است؟ چون برای سایر حوزه‌های جاسوسی فوق‌العاده جذاب‌اند. مثل شنود تماس تلفنی بین کوفی عنان و هیلاری کلینتون...

❧ **که کار بی‌ان‌دی بود.**

این شونده‌ها احتمالاً هیچ کمکی به توقف حملات تروریستی بی‌شمار نکرد. ❧ **خب، فرق بی‌ان‌دی و ان‌اس‌ای چیست؟**
مهم‌ترین تفاوت‌شان بودجه است. اینکه چقدر پول دارند که برای کارهای بی‌اهمیت دور بربیزند؟ این نکته جنس قابلیت‌های هر کدام را مشخص می‌کند. ولی آلمان قابلیت‌های فوق‌العاده‌ای دارد چون در مرکز اروپاست و شما روی نقاط جغرافیایی مطلوب بسیاری قرار دارید، مثل شبکه اینترنت DE-CIX در فرانکفورت. همه چیز برایتان مثل آب‌خوردن است، مثل مثل ماهی‌گیری در یک بشکه. در واقع مهم نیست چقدر ناشی هستید، مهم نیست چقدر ضعیف هستید، فقط کافی است لیوانی در بشکه فرو کنید و ماهی را بگیرید.